

Објекат за сакупљање
животињских споредних
производа у Вршцу, изграђен
у оквиру ЕУ прекограничног
програма Србија - Румунија
2007 године

АНИМАЛНИ ОТПАД У 4 ОПШТИНЕ У СРБИЈИ

*SYSTEM OF HARMLESS
DISPOSAL OF ANIMAL WASTE
IN 4 MUNICIPALITIES IN SERBIA*

Један од највећих изазова прихватања ЕУ стандарда и процедура у области пољопривреде и заштите животне средине у Србији је проблем нешкодљивог уклањања споредних животињских производа (отпада животињског порекла – угинуле животиње и отпаци од клања), који је у овом тренутку далеко од уређености каква постоји у ЕУ. Овај озбиљан проблем са којим се суочавају централне и локалне власти, сточари, кланичари, млекари, ветеринари, али и грађани, биће све важнији како се Србија буде приближавала ЕУ. Према подацима из Националне стратегије за управљање отпадом (2010), у Србији годишње настане око 300.000 тона овог отпада. Од тога се само око 20% организовано прерађује у кафилеријама, на законом прописан начин.

Решење проблема је надхват руке, није скупо и постоји у тренутно слабо коришћеним инструментима ЕУ – програмима прекограничне сарадње (СВС) и know-how трансферима. Важан циљ овог пројекта је стварање услова за рационално, економски оправдано и одрживо решење уклањања анималног отпада, кроз увођење европских норми (примена ЕУ регулативе), инструмената (трансфер know-how, план управљања отпадом и аплицирање код програма ЕУ) и пракси (партнерство јавног и приватног сектора). Зато је један од циљева испуњавање услова за конкурисање у програмима ЕУ.

Уз техничку помоћ партнера из Словеније и пренос знања и искуства, током овог пројекта, створићемо услове за решавање овог питања у 4 општине у Србији кроз:

Израду 4 локална плана управљања животињским отпадом са студијом изводљивости, предлогом решења за локални систем сакупљања и грађевинским пројектима за сакупљачке објекте, што је услов за конкурисање у ИПА програмима ЕУ.

Изградња локалних људских, институционалних и техничких капацитета за управљање анималним отпадом (5 тематских тренинга).

Студијска посета примеру добре праксе у Словенији

СИСТЕМ НЕШКОДЉИВОГ УКЛАЊАЊА ОТПАДА ЖИВОТИЊСКОГ ПОРЕКЛА У 4 ОПШТИНЕ У СРБИЈИ

1. ОКТОБАР 2011 – 30. СЕПТЕМБАР 2012.

SYSTEM OF HARMLESS DISPOSAL OF ANIMAL WASTE IN 4 MUNICIPALITIES IN SERBIA

OCTOBER 1ST, 2011 – SEPTEMBER 30TH, 2012

One of the biggest challenges to the acceptance of EU standards and procedures in the field of agriculture and environmental protection in Serbia is the problem of safe disposal of animal by-products (animal waste – dead animals and waste from slaughterhouses), which is far away from the arrangement that exists in the EU. This serious problem faced by central and local authorities, farmers, meat and dairy processing industries, veterinarians, and citizens will be increasingly important as Serbia approaches the EU. As per the Veterinarian Department of the Ministry for Agriculture, Forestry and Water Management, more than 300,000 tons of animal waste emerges in Serbia annually. Of this amount, only 20% is treated in the processing plants, on the prescribed way.

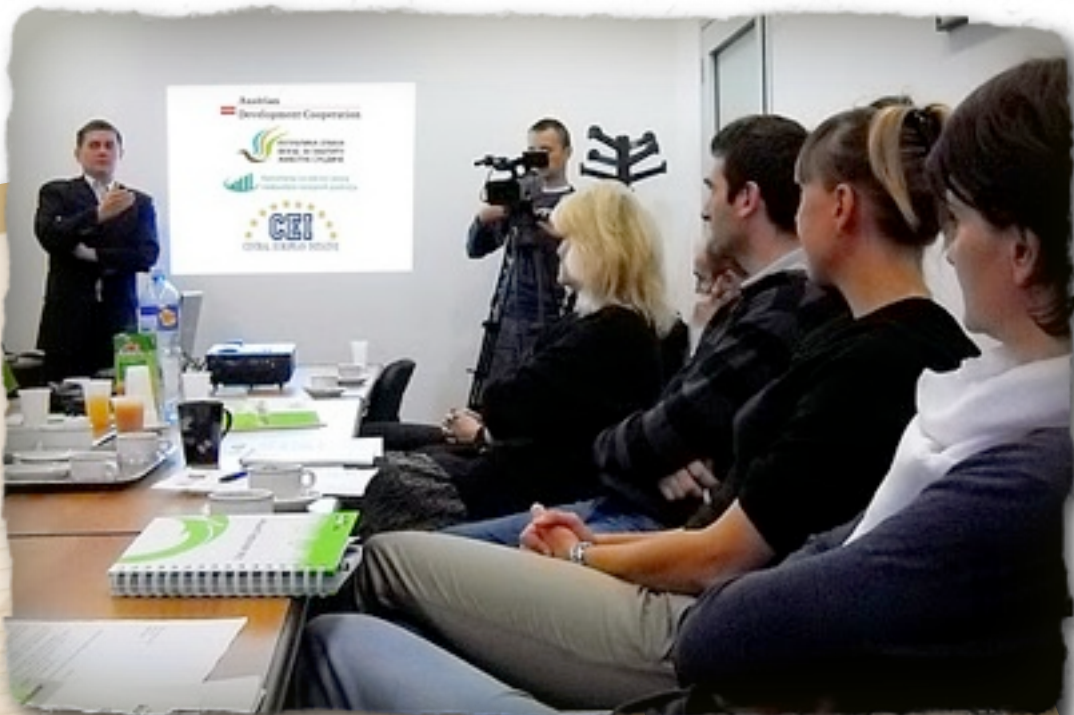
The solution of the problem is close at hand and inexpensive, hiding in currently poorly utilized EU instruments, such as cross-border cooperation (CBC) and know-how transfers. The important goal of this project is creating of conditions for rational, feasible and sustainable solution for animal waste disposal, through introduction of EU norms (legislative), instruments (Know-how transfer) and practices (public-private partnership). According to this goal, one of the project's aims is fulfillment of conditions for applying to EU programs.

With technical assistance of partner from Slovenia, and with transfer of knowledge and experience, during project implementation we will create such kind of conditions in 4 municipalities in Serbia through:

Developing of 4 local animal waste management plans, with feasibility studies, solution proposals for local collection system, and building projects for collecting objects, which is condition for EU IPA programs applications.

Building of local human, institutional, and technical capacities for animal waste management (5 training's)

Study visit to good practice example in Slovenia.

Активности и резултати:

- 5 Тренинга за изградњу капацитета - децембар 2011 – јун 2012
- 4 Плана управљања животињским отпадом - децембар 2011 – април 2012
- 1 Студијска посета – Словенија - мај 2012
- 4 Апликације за ЕУ програме за изградњу система - јун 2012
- 1 Презентација на сајму у Србији - мај – септембар 2012
- 1 Национална конференција у Београду - септембар 2012

Activities and results:

- 5 Trainings for capacity building - December 2011 – June 2012
- 4 Animal waste management local plans - December 2011 – April 2012
- 1 Study visit – Slovenia - May 2012
- 4 Applications for EU programs - June 2012
- 1 Presentation on fair in Serbia - May – September 2012
- 1 National conference in Belgrade - September 2012

АНИМАЛНИ ОТПАД У 4 општине у Србији

У среду 12. октобра 2011. године, у сали Фонда за заштиту животне средине Републике Србије у Београду, потписан је споразум о заједничкој реализацији пројекта „Систем за нешкодљиво уклањање отпада животињског порекла у 4 општине у Србији“, између Еколошког центра Станиште и КОТО д.о.о. из Словеније, као партнера, затим градова Смедерево и Ужице, и општина Књажевац и Нови Кнежевац, као учесника у пројекту.

Присутни су били представници свих страна – Наташа Вељковић, помоћница директорке Фонда за заштиту животне средине, Драган Бабић, председник општине Нови Кнежевац, Иван Стевановић, члан Градског већа Смедерева, Миладин Пећинар, Служба Фонда за заштиту животне средине Ужица, Милан Јеленковић из Агенције за развој општине Књажевац, Драго Поглајен, директор КОТО, Вилко Пешец, менаџер пројекта за Словенију и Дејан Максимовић, менаџер пројекта за Србију.

О значају пројекта у решавању проблема животињског отпада говорили су Наташа Вељковић и Вилко Пешец, а затим је Дејан Максимовић презентовао услове у којима је пројекат развијен, циљеве, активности и очекиване резултате.

Пројекат ће трајати 12 месеци, а важни циљеви биће трансфер знања и искуства, тренинзи за подизање капацитета локалних заједница, студијска посета и израда 4 плана управљања отпадом животињског порекла, по један за сваку општину. Са овим документима, стећи ће се услови за конкурисање у различитим програмима ЕУ за изградњу локалних система за сакупљање анималног отпада.

Пројекат финансијски подржавају Фонд за заштиту животне средине Републике Србије, Аустријска развојна агенција у оквиру програма КЕП Централноевропских иницијатива, Канцеларија за одрживи развој недовољно развијених подручја, уз суфинансирање Градова Ужице и Смедерево.

ANIMAL WASTE IN 4 MUNICIPALITIES IN SERBIA

On Wednesday, October 12th, 2011, in the Fund for Environment of the Republic of Serbia conference room, the Agreement of joint implementation of project "System of harmless disposal of animal waste in 4 municipalities in Serbia" has signed, between Ecological Centre „Stanište“ (Habitat) and KOTO ltd from Slovenia, as a partners, with the cities of Smederevo and Uzice and municipalities of New Kneževac and Knjaževac, as participants in the project.

The representatives of all sides were present - Nataša Veljković, Assistant Director of the Fund, Dragan Babić, mayor of Novi Kneževac, Ivan Stevanović, City Council member Smederevo, Miladin Pećinar, Local fund for Environmental Protection Uzice, Milan Jelenković from the Agency for Development of Knjaževac, Poglajen Drago, Director of KOTO, Vilko Pešec, project manager for Slovenia and Dejan Maksimovic, project manager for Serbia. Short opening discussion about the importance of the project in solving of animal waste disposal problems in Serbia, had Nataša Veljković and Vilko Pešec, and then Dejan Maksimovic has presented the conditions under which the project developed, ideas, goals, activities and expected results of the project.

The project will last 12 months. The most important goals and results will be transfer of knowledge and experience, training for capacity building of local communities, study visit and making of 4 local plans for animal waste managing, one for each municipality. With these documents, the conditions for application in various EU programs will be acquired, to build local systems for collecting animal waste.

The project is financially supported by The Fund for Environmental Protection of Serbia, the Austrian Development Agency within the KEP programme of Central European Initiatives (CEI), Office of Sustainable Development of Underdeveloped Areas, with the co-finance by cities of Užice and Smederevo.

РАДИОНИЦА У СМЕДЕРЕВУ (13. децембар 2011)

Наше искуство показује да се за успешно сакупљање животињских споредних производа, поред техничких, морају унапредити и људски и институционални капацитети у једној заједници. У остварењу овог циља, планирано је 5 радионица за јачање капацитета, чији је главни део пренос знања и искуства ЕУ-партнера општинама учесницама. Први тренинг за подизање капацитета, под називом „Животињски споредни производи – стратешки и правни оквир“, одржан је 13. децембра 2011. године у Градској кући у Смедереву, на коме су присуствовали представници све четири партнерске заједнице (Смедерево, Ужице, Књажевац и Нови Кнежевац). Радионица је намењена доносиоцима одлука, запосленима у општинским управама и другим јавним услугама. Укупно је било присутно 28 учесника, а међу њима два члана градских већа, један директор комуналног предузећа, два начелника општинских одељења за комуналне послове, као и представници комуналне полиције, ветеринарске инспекције и службе, локалних агенција за развој, али и власници приватних фарми и кланица у општинама учесницама. Тренири су били Вилко Пешец (експерт, КОТО, Словенија), Славица Николић Стајковић (начелница одељења зоохигијене, Управа за ветерину, Министарство пољопривреде Републике Србије) и Дејан Максимовић (експерт, ЕЦ „Станиште“, Вршац, Србија). Теме су биле: „Повезаност пројектних циљева са међународним, ЕУ и националним стратешким оквирима“, „Технолошки процес нешкодљивог уклањања животињских споредних производа – пример добре праксе у Словенији“ и „ЕУ и национални правни оквир за управљање споредним животињским производима“.

WORKSHOP IN SMEDEREVO (December 13, 2011)

Отпад животињског порекла
у 4 општине у Србији

For successful functioning of animal by-products collection, our experience shows that, in addition to technical, also human and institutional capacities in the community have to be improved. In pursuit of this objective, we planned 5 workshops for capacity building, whose main part is transfer of knowledge and experience from EU-partner to participating municipalities. First capacity building training, named "Animal by-products - Strategic and legal framework" was held on December 13th, 2011, at the City hall in Smederevo. Representatives of all four participating municipalities (Smederevo, Užice, Knjaževac and Novi Kneževac) have attended. The workshop was intended to decision makers, municipal administration employees, and other public services. It was attended by two members of City Councils, one utility company director, two heads of the municipal Departments for communal services and environmental protection, representatives of the Communal police, veterinary services, local development agencies, but also by owners of slaughterhouses and farmers from participating municipalities – 28 persons in total. The trainers were Vilko Pešec (expert, KOTO, Slovenia), Slavica Nikolić Stajković (Head of department for animal hygiene, Veterinary Directorate, Ministry of Agriculture of Serbia) and Dejan Maksimović (expert, Ekological Center "Habitat" Vršac, Serbia). The topics were – „project objectives and its coherence with international, EU and national strategic documents“, „Technological process of harmful disposal of animal by-products – an example of good practice in Slovenia“ and „EU and Serbian legal framework of animal by-products management, with the current state in Serbia“.

Отпад животињског порекла
у 4 општини

КОТО - Љубљана, Словенија

Компанија је основана 1947. године, а данашњи назив има од 1966. Исте године је у Љубљани изграђена фабрика за прераду животињског отпада, данас по капацитету највећа у Словенији. Најважнији послови компаније су сакупљање, прерада и продаја животињских споредних производа, масти, уља, отпада из кухиња и другог биолошког отпада. У априлу 2000. године, КОТО је са Владом Републике Словеније потписао концесиони уговор за вршење јавне комуналне услуге управљања отпадом из клиница и заразног материјала животињског порекла. Овај уговор обухвата сакупљање животињских споредних производа категорија 1 и 2 на сакупљачким пунктовима широм Словеније и њихово уклањање у јединој кафилерији отвореног типа у Словенији. Такође, КОТО одвојено сакупља и категорију 3 и обрађује у сопственој кафилерији. За управљање животињским споредним производима, КОТО има одговарајућу инфраструктуру и све потребне сагласности. КОТО има више од 180 запослених, а сакупљање и транспорт се врши са 25 возила за посебне намене на 400 пунктова.

КОТО - Ljubljana, Slovenia

The company was founded in 1947, and the present name has since 1966. The factory for the processing of animal waste was built in Ljubljana on very same year, and nowadays it has the largest capacity in Slovenia. The main activities are collecting, processing and trading with animal by-products, fats, oils, waste from the kitchen and other biological waste. In April 2000, KOTO signed with the Government of the Republic of Slovenia a concession contract on the performance of the public utility service of managing slaughterhouse waste and infectious materials of animal origin. This contract comprises the collection of Category 1 and Category 2 animal by-products at collection points throughout the territory of Slovenia, and their disposal to the only rendering plant of the open type in Slovenia. KOTO separately also collects Category 3 and renders them in our own plant. For management with animal by-products, KOTO has the appropriate infrastructure in place and all necessary approvals. KOTO has more than 180 employees. Collection and transport is carried out with 25 special vehicles at 400 collecting points.

Еколошки центар „Станиште“ - Вршац, Србија

Невладина, непрофитна организација основана 2007. године са циљем унапређења односа локалних заједница према животном окружењу, кроз активности у областима заштите животне средине, одрживог развоја, стратешког планирања и развоја локалних политика, пољопривредне производње и еколошког туризма, едукације и саветовања, управљања природним добрима, управљања отпадом, енергетске ефикасности, међународне сарадње и социјалне екологије, кроз неговање солидарности, локалног демократског, међусекторског, интеркултурног дијалога и других вредности цивилног друштва, нарочито у економски недовољно развијеним подручјима, међу младима и другим угроженим и маргинализованим групама. Главне активности су развијање локалних стратегија заштите животне средине са учешћем грађана, израда специфичних планова заштите животне средине, организовање радионица, едукације, професионалних и волонтерских скупова, кампања јавног заговарања, панела и предавања, медијске активности, производња ТВ и радио програма, објављивање њуслетера, књига и других публикација.

Ecological Centre "Stanište" (Habitat) - Vršac, Serbia

Non-governmental, non-profit organization founded in 2007, aimed to improve the relationship between local communities and their natural environment, through activities in the areas of environmental protection, sustainable development, strategic planning and development of local policies, agricultural production and eco-tourism, education and counseling, management of natural resources, waste, and energy efficiency, international cooperation and social ecology, through the fostering of solidarity, democratic local, cross-sector, intercultural dialogue and other values of civil society, especially in economically underdeveloped areas, including youth and other vulnerable and marginalized groups. The main activities are developing local environment strategic documents with public participation, making specific environment plans, organizing workshops, education, professional and volunteer meetings, campaigns, public advocacy, panel discussions and lectures, media activities, production of TV and radio broadcast, publishing newsletters, books and other publications.

Еколошки центар
„Станиште“
Стевана Немање 33/лок. 3
26300 Вршац
СРБИЈА
тел/факс: 00 381 13 838 525
моб. тел: 00 381 65 844 3000
e-mail: staniste@sbb.rs
web: www.staniste.org.rs

KOTO d.o.o.
Janja Anžič
Agrokombinarska cesta 80
1000 Ljubljana
SLOVENIJA
tel: 00 386 1 58 78 280
fax: 00 386 1 58 78 183
e-mail: janja.anzic@koto.si
web: www.koto.si

Пројекат:

Систем за нешкодљиво уклањање отпада животињског порекла у 4 општине у Србији

Учесници:

Град Смедерево, Град Ужице, Општина Нови Кнежевац, Општина Књажевац

Партнери:

Донатори:

Kancelarija za održivi razvoj
nedovoljno razvijenih područja

